

Havank

De versierde bedstee

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

hoofdstuk 1

Later, toen de ‘Versierde Bedstee’ reeds lang en breed tot het verleden behoorde, schreef Hoofdcommissaris Silvère in zijn ‘Mémoires’ – althans in de aantekeningen waaruit deze eventueel zouden worden samengesteld – dat, wat hem persoonlijk betrof, het hele geval eigenlijk begonnen was op een zaterdagmorgen, te Amsterdam, op een dag met fatsoenlijk weer, vrij laat in de lente.

Als bestuurslid van het in de Nederlandse hoofdstad gehouden Internationale Politie Congres, en als zodanig zetelend aan de groene tafel op het podium in de grote zaal van het Concertgebouw, krabbelde hij in zijn notities voor de notulen van de inmiddels geopende ochtendzitting: ‘Bestuur nagenoeg voltallig aanwezig, onder voorzitterschap van Hoofdcommissaris Frank B. Hudson, van Politie Hoofdkwartier, New York.’ Later op de dag tekende hij de notulen: ‘Bij ontstentenis van onze Heer Secretaris door mij opgemaakt en getekend.’ Vervolgens voegde hij er een P.S. aan toe: ‘Heer Secretaris afwezig en zoek.’ Toch was Heer Secretaris die morgen wel degelijk, versierd met bolhoed en parapluie, op weg geweest naar die luisterrijke bijeenkomst. De portier van het Victoria Hotel, waar hij logeerde, had hem uitgeleide gedaan tot op de stoep en bovendien uitgelegd waar hij de tram kon nemen. Waar in Amsterdam trams nu eenmaal onveranderlijk stormenderhand genomen schijnen te moeten worden en onze Heer Secretaris vanmorgen niet in een stormenderhandse bui was, gebruikte hij zijn verstand en daarna zijn benen.

Aan de overkant van het Damrak wuifden en lokten de bonte vlaggen van de Waternotie; – en het scheelde niet veel of Secretaris ware voor de verleiding bezweken. Op dit ogenblik bleek echter de roepstem van de plicht nog de sterkste, en die stem riep op ter vergadering.

Boven de Beurs joegen twee speelse en kennelijk dus jonge wolken elkaar achterna over het glanzend glad gewreven azuur; en hun spel wekte een lente-achtig gevoel en iets van veulensachtige losbolligheid in de overigens statig voortstappende Heer Secretaris, die nog steeds op weg was naar die zo luisterrijke vergadering.

Voor een deftige winkel met boeken schrobde een werkster een stoep, en onze Heer Secretaris vond dat een schouwspel van grote merkwaardigheid.

‘Merkwaardig,’ zei onze Heer Secretaris. ‘Ja hoogst...’

Op de hoek van de Dam liet inmiddels een Hollandse automobilist even zien wat hij kon doen met toeter en rem. Bij wijze van compensatie speelde echter het carillon van het Paleis; – en halverwege de Dam bleef onze Heer Secretaris plotseling staan. Hij keek zoekend om zich heen, speurend naar de oorsprong van nog meer muziek...

Het draaiorgel stond op de hoek van de Warmoesstraat.

‘Haah!...’ zei onze Heer Secretaris, Charles C. M. Carlier, Hoofdinspecteur van de Parijse Sûreté Nationale, en misschien beter bekend als de Schaduw; – een man in vele kunsten bekwaam, van vele markten thuis en met een ongeneeslijk zwak voor draaiorgels, trekharmonika’s en dorpsfanfares. ‘Charles,’ zei de Inwendige Stem. ‘Die vergadering!... Wil je daar even om denken?’

Mijnheer Carlier vergeleek zijn polshorloge met de klok op het Paleis en overwoog, dat taxi’s tenslotte niet voor niets waren uitgevonden en er dus nog minstens drie en twintig minuten lang genoten kon worden. ‘En met volle teugen,’ zei Mijnheer Carlier.

Muziek van draaiorgels, vond hij, had een eigenaardige bekoring, oefende op hem althans een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit; – Neuriënd met de muziek stak hij de rijweg over.

‘t Is Chopin,’ zei Mijnheer Carlier. ‘Tristesse.’

Een critischer mens, afgestompt door het lezen van teveel muziekrecensies en dus ontoegankelijk voor simpele geneugten, zou misschien gezegd hebben dat ’t eerder leek of Chopin op de pijnbank van een allerberoerdste tandendokter lag, maar de goede Heer Carlier vond de gezwengelde, rijzende en dalende, nu eens hollende en dan weer strompelende muziek van merkwaardige bekoring. Hij voelde zelfs lust hardop mee te gaan zingen. Maar dat zou wel niet mogen, van de Politie. Daar moest je een speciale permissie voor hebben, tenminste volgens Uyttenbogaert die ’t, als Amsterdams Hoofdinspecteur, wel weten zou. Daar moest je eerst voor bij de Burgemeester op audiëntie gaan, met hoge hoed op het hoofd, en om een vergunning vragen, hoge hoed in de hand; en daarvoor was de tijd te kort. Wel vond de eenvoudige Heer Schaduw het uiteraard merkwaardig, dat dergelijke beperkingen niet aan trambellen en autoetoeters opgelegd werden.

Met een gil of de tandarts eindelijk ook de laatste kies er uit had gepuuterd, zweeg Chopin, en de orgelman legde een nieuw nummer gereed. Het was een manipulatie die de van aard toch al zo nieuwsgierige Schaduw met grote belangstelling vervulde. De afmeting van de papieren

bijdrage die hij in de daarvoor bestemde blikken slof stopte, opende wijde perspectieven van toeschietelijkheid, opende tevens de mysteriën van des orgels ingewand, maar deed toch weinig of niets om de nu snel oprijzende hindernissen van taalkundige aard te slopen. Orgelmans sprak noch verstond Frans en de Schaduw geen Amsterdams. Amsterdam is echter een stad, rijk aan hulpvaardige geesten. Bovendien had althans één lid van de orgelbemanning indertijd gevaren en zodoende Engels geleerd. De Schaduw had wel niet gevaren, maar toch Engels geleerd. Dus; of men een lied had, speciaal voor draaiorgels gecomponeerd en dat alle tierlantijnen en liefst allemaal tegelijk in beweging bracht: – de trommels en de cymbalen, de lakeien met de bellen en de dirigent met de stijve nek?

In de grote zaal van het Concertgebouw opende Hoofdcommissaris Frank B. Hudson inmiddels de ochtendvergadering en zat Silvère zich hoofdschuddend af te vragen waar Mijnheer de Schaduw nu toch in 's hemelsnaam weer uithing.

Mijnheer de Schaduw hing nog steeds om het orgel heen als een wesp om een picknick. Hij volgde het pierement werwaarts het ging, over de Dam en de N.Z. Voorburgwal naar het Spui, waar hij het ogenblik voor vloeibare doch krachtige verversingen geslagen achtte.

‘Iets van alcoholische strekking, bijvoorbeeld?’

Gevolgd door de organist en zijn medewerkers zeilde de Schaduw bij Hoppe binnen.

‘Charles...’ probeerde de Inwendige, ‘die vergadering...’

Maar inmiddels kon de vergadering, wat hem betrof, spruitjes gaan ruiken, of platvoeten krijgen of andere aandoeningen naar keuze, als ze hem maar met rust lieten. Het orgel had hem te pakken en, naarmate er meer glazen over de toog heen en weer gingen, rijpte bij hem het besluit zich zo'n machien aan te schaffen voor zijn villa in Provence.

‘Nog een rondje,’ zei de Schaduw.

Het werd in de annalen van het goede pierement een dag van gulden letters. Eenmaal op de Amsterdamse grachten, onder de bomen in lenteloof, kreeg de melancholie van het orgel de Schaduw eerst recht te pakken. En de plechtstatige vergadering in het Concertgebouw was reeds lang en breed afgelopen, eer de Schaduw eindelijk weer in het Victoria Hotel belandde; misschien niet helemaal braamzuiver, nee, maar in elk geval in een voortreffelijk humeur. Hij vond er de echtpa-

ren Silvère en Uyttenbogaert in de eetzaal, halverwege het dessert. Uyttenbogaert schoot één blik op hem af, en grinnikte: 'Portret van Oolijk Heer – door Lucas Bols'.

Silvère keek op en keek verwijtend.

'Werkelijk!...' zei hij. 'En waar, mag men vragen., kom jij in 's hemelsnaam vandaan?'

'Ah!' zei de Schaduw. 'Weten is weten en te weten komen de kunst.'

'Vergis ik me,' vroeg Manon, snuivend rondkijkend, 'of hangt er hier wèrkelijk een onmiskenbare geur van gedistilleerd?'

'Uitgehongerd,' zei de Schaduw. "k Zou 'n hele os aan kunnen. 'Ober!...' wenkte Uyttenbogaert een passerende kelner. 'Eén os, astublieft. Voor meneer daar.'

De ober vertrok geen spier. Hij keek even naar de klok en dan weer naar Uyttenbogaert.

'Zou meneer een ogenblik kunnen wachten terwijl ik even 't abattoir opbel? Ik weet niet of de keuken nog een os in voorraad heeft.'

'Heeh?' zei de Schaduw, halfbils op een stoel, de knieën over elkaar en een menu in de hand. 'Wat 's dit?'

'Wat,' vroeg Uyttenbogaert, 'is wat?'

De Schaduw zei, in lettergrepen: 'Wiet-smie-tèr...'

'Dat,' vertaalde Uyttenbogaert, 'is 'un oeuf à la glace ou au miroir'... als dat je iets zegt.'

'Nee,' zei de Schaduw, 'en laat 't verder maar aan mij over.' Hij at, bij wijze van boetedoening, alleen; hij kortte zich de tijd tussen de onderscheidene gangen met het doorlezen van zijn post en zijn kranten. Hij was aan de koffie toe, toen een bericht in een Londens dagblad van het meer sensationele soort plotseling zijn aandacht trok.

'Merkwaardig...' zei de Schaduw, en las het met pikante journalistieke saus opgediende verhaal nog eens over. 'Hoogst merkwaardig. En iets voor vriend Jorkins van de Yard.'

Het speelde hem door het hoofd, eer hij wegzonk in een welverdiend middagdutje. Hij kwam er opnieuw mee op de proppen tijdens de thee. Vond men het niet merkwaardig? Vond men het zelfs niet hoogst-merkwaardig?

'Nee,' zei Silvère, 'en zaag niet zo door, wil je.'

Het schoot de Schaduw in zijn wiek, en dus was hij koppig. "k Blijf er bij,' zei de Schaduw. 't Is merkwaardig. Hoogst merkwaardig. En iets voor vriend Jorkins van de Yard.'

hoofdstuk 2

Leonard Smith, Esq., rentenierend loodgieter en weduwnaar, wipte met de punt van zijn geborduurde pantoffel een vette slak van de schrale grasrand in zijn voortuintje. De slak zeilde over de geschoren heg en landde op een bloemkool in het moestuintje van buurman Weedle.

‘En vreet ’m kaal,’ zei Leonard Smith.

Daarna leunde Leonard op beide ellebogen over het groen geschilderde hekje, met een kromme pijp in een hoek van zijn mond, die grotendeels gebukt ging onder twee treurwilgen van snorren. Het waren de snorren die, in de dagen toen Leonard nog actief loodgieterde, een schier onuitstaanbare bekoring hadden uitgeoefend op de dienstmeisjes in de huizen waar de kranen lekten.

Leonard Smith keek dan lui naar links. Vervolgens keek hij lui naar rechts. En het maakte geen bliksem verschil. Want de Elphin Road, in een verre buitenwijk van Londen, is een hoogst respectabele straat. Het is een straat met allemaal eendere gemeentewoningen en, tot op zekere hoogte, allemaal eendere bewoners ook. Voor Leonard Smith, rentenier en weduwnaar, was de Elphin Road echter de vervulling van een droom.

Misschien kon hetzelfde gezegd worden van zijn weduwnaarschap, dat overigens nog van betrekkelijk recente datum was. Het was, immers, vandaag aan de dag amper een jaar geleden, dat de dankbare echtgenoot Leonard Smith zijn kijfzieke en snoeplustige veelvraat Elsie had toevertrouwd aan de schoot, in een kist die verdacht veel geleken had op ver boven z’n stand vermomd waaibomenhout, en ook eer de familieleden van Elsie over hadden kunnen komen uit het verre Ulster en zich er over hadden kunnen beklagen dat er, wat de begrafenis betrof, kennelijk geen moeite gespaard was om de kosten te drukken. Maar, had de niet al te wanhopige weduwnaar geredeneerd, waarom twee paarden besteld als één de koets kon trekken zonder dat het last met de Dierenbescherming veroorzaakte? Waarom een volgrijtuig als de enige aanwezige nabestaande mee kon rijden op de bok?

Het geld van de levensverzekering had het inkomen van de weduwnaar met enkele ponden per maand versterkt. Hij was bovendien in staat geweest een fikse duit te laten bijschrijven op zijn spaarbank, dank zij drastische manipulaties met het snoeimes in het begrafenis-budget dat

wijlen Mrs. Elsie Smith enkele weken voor haar verscheiden had opgesteld en waarvoor zij hem een in de loop der jaren met schrapen en nijpen welgevulde ouwe sok achter had gelaten.

Zwager Obadja Ulkenhorn, katechiseermeester van een Wesliaanse gemeente in Schotland, had de blijkbaar diep gekwetste gevoelens van de bloedverwanten vertolkt in, wel is waar, sonore en galmende, maar daarom toch bezwaarlijk voor misverstand vatbare bewoordingen, toen die bloedverwanten, twee dagen te laat voor de begrafenis, bij het sterfhuis verschenen... op de stoep, voor een gegrendelde deur.

Hangend uit een venster op de eerste verdieping, lurkend aan zijn pijp, had Leonard de deputatie aangehoord, terwijl die deputatie sprak bij monde van Ulkenhorn Obadja, katechiseermeester. Katechiseermeester Obadja Ulkenhorn was alsdan gaan zinspelen op gebrek aan piëteit jegens de dierbare dode, had in zalvende olie vermomde vuile steken doorgegeven over 'onchristelijke haast' en uiteindelijk gewezen op de smaad en de schande die Leonard daarmee degenen, die uiteindelijk toch ook zijne familieleden waren, had aangedaan.

Prompt had Leonard daarop gepareerd met de informatie dat, bij het overlijden van één van de beide partijen, het huwelijk automatisch ophoudt een huwelijk te zijn.

'Dus,' had hij gezegd, 'ben jullie ook niet langer familie van me. Dus kras op!'

Eer hij echter, voldaan en gewroken, het raam dicht had kunnen gooien, en terwijl er zich voor het huis toch al een nieuwsgierige meute begon te verzamelen, was plotseling de giftige tong van hysterisch krijtende en gillende tante Mugafas zich er in gaan mengen; – snerpend, oorscheurend, maar vooral insinuerend.

Die haast, eh!... Waarom die onchristelijke haast, eh!... Zij wou niks zeggen, nee. Zij was een vredelievend mens!... Zij wou niks zeggen, nee!.. Zij wou niks zeggen, met dierbare Elsie amper koud en in d'r graf; naar... Maar als ze h`àr vroegen... Waarom had die arme Elsie zo hals over kop onder de grond gestopt moeten worden?... Waarom had de familie het lijk blijkbaar in geen geval meer mogen zien, eh?... De familie h`ad blijkbaar in geen geval het lijk meer mogen zien! En waarom hield Leonard Smith de deur zo krampachtig dicht? Was hij soms bang?... Was hij soms bang dat de familie iets zou zien, iets dat... Het had even geduurd eer de enormiteit van de insinuatie was begonnen door te dringen tot het tragere begrip van de familieleden. Maar

niet lang. En daarna wist niemand meer wie het eerst het woord had durven formuleren. Maar het wàs er, hard en schrill; en er waren momenten, ook nu nog, waarop het hem opnieuw in de oren klonk.

‘Moordenaar!...’

En het woord had een echo gehad, enkele uren later, in een bezoek van twee heren... van Scotland Yard; – en Leonard Smith had een paar benauwende, radbrakende uren doorgebracht in dat groot en hoog gebouw aan de oever van de Theems, waar een ijskoude en onaan-doenlijke Superintendent, Joram Jorkins, hem een soort van psychologische vivisectie had doen ondergaan.

En Superintendent Joram Jorkins had een Bevel tot Opgraving uit weten te lokken, en er was een gerechtelijke lijkschouwing gehouden; maar het rapport van die autopsie klopte nauwkeurig met de verklaring van de geneesheer die Elsie indertijd behandeld had. Ontdaan van alle technische en geleerde tierlantijnen, kwam het er tenslotte heel eenvoudig op neer, dat Elsie, om zo te zeggen, in haar eigen vet was gesmoord.

Leonard Smith begon te neuriën en keek met een half oog naar de voorgevel van Buurman Weedle, die hij een ouwe suffer vond en lang niet goed genoeg voor zo’n struise knots van een wijf als Mrs. Ivy Weedle.

Maar de gordijnen waren dicht en de deur was dicht en de ramen waren dicht en de bank voor het huis was leeg.

Leonard Smith begon te neuriën, om dan weer aan zijn pijp te zuigen en de frisse avondlucht te vergasten op een puf tabakswalm. Toch, vond hij, mocht een mens niet klagen. Het was voorjaar en hij was weduwnaar; en verder was ’t op slaan van zessen zodat de waard van de ‘Seven Sisters’ op de hoek spoedig de deuren en de tapkast open zou gaan gooien. Nee, een mens mocht geen al te hoge eisen gaan stellen... Toch keek hij opnieuw met een half oog naar de ramen van buurman Weedle.

Toen hij weer voor zich keek zag hij de vreemdeling.

De man stond midden in de stille straat. Hij zat gek diep in de opgezette kraag van zijn jas, voor deze tijd van het jaar, en de halsdoek reikte tot aan zijn bebaarde en besnorde mond. Ook scheen hij last te hebben van de ondergaande zon, want hij had zijn hoed diep over zijn ogen, hoewel hij een donkere bril droeg. Ondanks de donkere bril

kreeg Leonard Smith de indruk dat de vreemdeling hem scherp stond aan te kijken. Het ergerde hem. Hij richtte zich uit zijn luie houding op en nam de pijp uit zijn mond.

‘Wat wou je van me?...’

De nabije gasfabriek floot zes uur.

Alsof de vreemdeling daarop had gewacht draaide hij zich plotseling om. Leonard Smith keek hem na, tot hij om de hoek van de lange dorre Elphin Road verdween.

‘Nouw...’ mompelde Leonard Smith, ‘heeft iemand de deur van ’t gekkenhuis open laten staan?’

Maar hij was het hele incident meteen vergeten, toen bij buurman eerst de gordijnen en vervolgens de ramen open begonnen te gaan.

‘Hullo!... ’n Avond...’ Maar hij slikte het vertrouwelijk ‘Ivy’ haastig in, en zei: ‘Goeden avond, Mrs. Weedle.’

‘Goeden avond, Mr. Smith.’

Het was erg koel, erg vormelijk, bijna voornaam van terughoudendheid; zelfs de Superintendent Joram Jorkins zou er onmogelijk iets achter hebben kunnen zoeken. Toch had Mrs. Weedle’s gereserveerde houding een andere reden dan de voor de hand liggende. Echtgenoot Timothy Weedle was voorman op de gasfabriek. De gasfabriek had indrukken geblazen.

Leonard Smith hing weer op beide ellebogen over het groen geschilderde hekje van zijn gemeente-woning in de Elphin Road.

Gasfabrieken, overwoog Leonard Smith, weduwnaar en rentenier, – daar gebeurden weleens ontploffingen...

Hij keek plotseling op.

‘Hallo, Weedle!... ’n Hoop gas geblazen vandaag?’

Weedle was een man, zich bewust van de grote verantwoordelijkheid die zijn ambt meebracht. De opmerking van Leonard Smith, die hij overigens luchten noch zien kon en als een maatschappelijke parasiet beschouwde, trof hem als smaad.

Hij bleef vlak voor Smith staan.

Hij zei: ‘Ja... maar we hebben ’n groot tekort aan windbuilen. Goeien avond.’

Leonard Smith grinnikte. Toch had het misschien doel getroffen. Maar Leonard Smith, Esq., kon zich veroorloven Mr. Weedle achter diens rug uit te lachen.

Leonard slenterde op pantoffels naar de 'Seven Sisters' waar hij zijn gebruikelijke twee pinten achterover sloeg, om dan naar huis terug te benen, er te koken en te eten, zijn krantje te lezen en even te dutten, uiteindelijk weer naar de 'Seven Sisters' te tijgen en daar de rest van de avond zoek te brengen, – tot en met 'De hoogste tijd heren!'

Hij behoorde er tot de vrij snobse en exclusieve kring van de stamgasten, misschien zelfs tot de nog engere cirkel van 'Stamhoofden' – de speciale gunstelingen die af en toe, na sluitingstijd, er bij de waard thuis nog eentje kunnen komen vatten. Hij was er ook nogal populair, want een geboren en getogen 'Cockney' met al de kwinkslagerij van dien, vooral zo na vijf of zes pinten 'Strong Burton.'

Vanavond scheen het echter niet te gaan. Misschien was het bier slapper dan gewoonlijk. Hetgeen overigens onwaarschijnlijk was. Het was niets voor Waard Claud er water bij te doen. Leonard voelde zich gedrukt, somber en beklemd, vol onberedeneerbare en vage voor-gevoelens, dus prikkelbaar en kort aangebonden; temeer, omdat hij voor zo'n stemming oorzaak noch reden kon vinden. Bier hielp ook niet. Hij bestelde whisky, verzwolg het rauw, en het hielp al evenmin; althans niet onmiddellijk. Wat hem in 's hemelsnaam scheelde? Hij haalde driftig de schouders op. Wist hij veel...

'k Zal je nog maar 's inschenken, Smith,' zei de Waard, 'dat's doorgaans de beste medicijn.'

'Dat's altijd de beste medicijn,' beaamde Leonard. 'En nog maar 'n whisky ook.'

'Soda of water, Smith?...'

Smith gaf geen antwoord. Hij keek plotseling naar het andere eind van de toog, – zwiiggend, mond half open en een starende blik in zijn ogen. De waard volgde onwillekeurig de richting van die blik, maar de pas binnengekomen klant was ook voor hem een onbekende. De man legde een halve kroon en enkele shillings op de toog en bestelde, hees zich op een kruk en ontvouwde een krant, en nam verder van niemand notitie. Het was iemand met donkere baard en snor, en met ogen die scholen achter getinte brilleglazen. Niemand lette verder op hem. Behalve Smith; want het was ongetwijfeld dezelfde vreemdeling die hem 's middags in de Elphin Road zwiiggend en hinderlijk had staan aanstaren. Toen de man zijn krant omvouwde, kruisten hun blikken. Het duurde zeker niet langer dan één sprong van de secondewijzer, het was tevens misschien louter toeval, maar dat flitsend kruisen van hun

blikken liet niettemin in de maag van Leonard Smith iets na als een knagende steek.

‘Wel, cheerio, Smith...’

‘Cheerio, boys...’

Maar bier en whisky of geen bier en whisky, Leonard Smith kon niet tegen de helling op. Hij ging opzettelijk met zijn rug naar de vreemdeling gekeerd staan, en het had geen ander resultaat dan het gevoel dat ’s mans blik hem onafgebroken in de nek priemde. Het werd een obsessie. De ander scheen hem tot omkijken te willen dwingen. Hij liet zich niet dwingen. Hij vertikte ’t. De obsessie, gestaag groeiend, werd een kwelling, het verlangen om even om te kijken bijna ondraaglijk. Als hij nu even omkeek... Even maar... Nee, hij wou niet omkijken. Hij verdomde ’t. Daar!... nou wist je waar je aan toe was. De vent kon de galstenen krijgen. Waarom zou hij omkijken? Hij kende de kerel niet eens. Maar de obsessie werd tot een schier lichamelijke sensatie. Alsof iemand hem werkelijk met een veer in de nekharen kietelde. Hij draaide zich met een ruk om.

De man was allang verdwenen.

De anticlimax en die plotselinge leegte, het gevoel van opluchting en de zotheid van ’t al... Leonard Smith barstte uit in een half hysterisch gegrinnik. Heel die beklemming weg. Wat een verlichting!... Of misschien slechts het eindelijk doorbreken van de whisky.

‘Rondje, Claud!...’ riep Smith. ‘En allemaal dubbelen.’

De makkers aan de toog keken elkaar aan met blikken van verstandhouding. Spottend geknipoog, want de conclusie lag immers voor de hand. Smithy was ‘bij opoe,’ – ‘lag op de bleek,’ – ‘stond bovenop de ladder,’ – was, in één woord, ‘toeter’ of hard op weg er naar toe. Hij was, in werkelijkheid, het een noch het ander. Hij voelde zich alleen mateloos opgelucht. Het plotselinge gevoel van opluchting was hem even onverklaarbaar als de voorafgaande inzinking, maar het lag niet in zijn aard ooit te gaan speuren naar gevolg en oorzaak. Dat bedonderde gevoel was weg, weg alsof ’t er nooit geweest was. Zo wat wou je meer, wat? En voor de verdere avond was hij als vanouds: het middelpunt van hun kring in hun eigen hoek aan de toog; en het liep uit op een kloeke reeks hartige afzakkers, na sluitingstijd, in de huiskamer van de waard.

Het was reeds over twaalfen toen het gezelschap eindelijk opbrak en Leonard, na de ceremonie van het afscheid nemen tot in alle toonaar-

den te hebben uitgeplozen, in de huiswaartse richting begon te zwalpen en de nachtelijke stilte van de slapende Elphin Road doorweefde met de herfstbonte tinten van zijn dronkemans gebrul.

‘Daisy... Daisy!’ was het beroemde lied waarmee Leonard, half ‘crazy,’ de nacht onveilig maakte. ‘All for the love of you...’ Zijn koperen orgelbas, diep en sonoor, boemelde dreunend over de ruiten.

‘Daisy!... Daisy!...’

Hij zwabberde en gierde van links naar rechts, van even naar oneven, heen en weer, in sierlijke krullen van de hoogste fantasie, als een kunstrijder op wankele schaats.

‘Daisy!... Daisy!...’

Leonard bleef halverwege en in het midden van de Elphin Road plotseling staan, wiegend als een boom in de storm. Het lied zweeg. De zanger staarde met een lodderend oog naar een gevel, barstte dan uit in een vulkanische bulderlach, zette zich weer in beweging, ontwikkelde echter groter vaart dan hij baas kon en sloeg half dubbel over het krackende tuinhokje van Weedle.

‘Hell!...’ schreeuwde Leonard en hees zich op aan de spijlen van het hek; – en dan brulde door de nacht een variatie op het reeds ten gehore gebrachte lied; maar het was niet langer ‘Daisy!...’

Leonard Smith galmde: ‘Ivy!... Ivy!... All for the love of you!...’ Tot de bittere gal van de wrok over het gezang heen sloeg.

Een moment stilte, stilte waarin slechts luide dronkenmans boeren te berde werden gebracht. Dan...

‘Loeder!...’ brulde Leonard Smith. ‘Loe’er!... Hey!... Weedle!... Lek... lek.. lekke... gasbuis!... Hey!... Weedle!... K’m buit’n!... Zal’k... za’k... za’k... jopje... jopje... don’ner.’

Misschien sliep Weedle, een diepe slaap, na al het gas des daags, of misschien ook was hij inmiddels wel wakker gebruld maar een te verstandig man om de invitatie te aanvaarden.

Binnensmonds mopperend en tierend, walsend met eigen glibberig evenwicht, liet Leonard eindelijk het hek van Weedle los. Hij stak nog één keer tegen heug en meug, meegesleept in een wielende wolk van alcohol, schaatsbeens, de Elphin Road over, mikte zich dan op zijn eigen voordeur af en landde eindelijk met over elkaar slaande benen op de stoep.

‘Hie... hier,’ verzekerde Leonard een louter denkbeeldige bezoeker, ‘woo... woont Leonard Smith... Smith... Fij... fijne... vent...’ Hij leun-

de met zijn rug tegen de deurpost en begon in zijn zakken te grabbelen. ‘Waa.. waaz m’n sleu... sleu’l..’

Halverwege dat grabbelen naar de sleutel duvelde hij tegen de deur... en de deur vloog open. Dat deze dus kennelijk niet op slot was geweest maakte geen indruk op het versponde brein van Leonard Smith. Hij zeilde het portaal op, remde telaat en vloog tegen een tafeltje vol snuisterijen, een vaas met bloemen en een koperen pot met een plant.

Het wrakke meubel bezweek en de snuisterijen, de vaas en de koperen pot kletterden tegen de plavuizen in denderend pandenonium. Leonard, eensklaps van zijn steun beroofd, smakte neer en belandde loodzwaar op enkele scherpgepunte scherven. De fel stekende pijn ontlokte hem een beerachtig gebrul, terwijl hij blind van woede en drank om zich heen graaide naar een steunpunt. Zijn maaierende handen vonden houvast aan een bundel kleren. Hijgend en kreunend begon hij zich op te hijsen. Hij was halverwege overeind toen de haakjes van de kapstok het niet langer houden konden en de hele zaak naar beneden kwam. Juist op dat moment sloeg de voordeur dicht.

Leonard had het veel te druk om er op te letten. Misschien was het ook slechts een tochtvlaag. Briesend en snuivend, dan vloekend en tierend, worstelde hij zich eindelijk op de been. Instinctmatig zocht hij naar de schakelaar. Zijn vingers vonden de knop. Het contact knipte, maar het licht ging niet aan. Hij probeerde het opnieuw, en opnieuw geen resultaat, – en geen licht.

‘K’pot,’ zei Leonard, met niets ontziende logica.

Op de tast, schuifelend langs de muur, stampend en knarsend over de scherven, bereikte hij de trap. Zijn voet vond de onderste trede iets te vroeg, of iets te laat, want hij slingerde plotseling in zijn volle lengte tegen de trap. Hij bleef er een ogenblik half versuft liggen en begon dan op handen en voeten naar boven te kruipen, althans enigszins ont-nuchterd door de val en door zijn veldslag met het meubilair en met de snuisterijen; voldoende in elk geval om halverwege de trap weer min of meer de rechtopstaande houding van het Redelijk Wezen aan te nemen. Met beide handen om de leuning geklemd hield hij zich met moeite staande, onsamenhangend mompelend tegen het ondoordringbaar duister, tot hij eindelijk weer verder strompelde en hogerop klauterde; – hoger en hoger langs de donkere trap, tot zijn ene voet de op drie na hoogste trede bereikte; – en de zolderlamp van het portaal plotseling aanfloekte.

Bovenaan de trap stond de bezoeker.

‘Leonard Smith!...’

De half-luide stem deed de nevel in het bezwangerde brein van Leonard Smith scheuren. Zijn ogen, zijn neusvleugels, zijn mond, spalkten zich wijd open. Een gebrul begon te rochelen in zijn keel, meteen weer gesmoord in het geweld van de angst, de louter dierlijke, de louter instinctieve angst die als witgloeiend metaal door zijn hersens zengde. Over de linkerarm van de bezoeker hing een koord. Het ene eind er van sleepte over de vloer, het andere was geknoopt tot een schuivende lus.

Grommend als een wild beest smeed Leonard Smith zich naar voren; met vuisten als hoef ijzers, met die vuisten molenwiekend als een bezezene. Eén enkele zijpas bracht de ander echter buiten het bereik van die maaiende mokers. Een been schoot uit, een voet haakte zich achter de knie van Leonard Smith, die in de volgende seconde smakkend tegen de vloer sloeg. Meteen was de ander bovenop hem. Leonard Smith vocht als een dolle stier, maar zijn bruut stierengeweld bleek niet opgewassen tegen de techniek van de tegenstander wiens deskundige grepen geleidelijk aan alle verzet in Leonard braken; – tot hij eindelijk doodstil bleef liggen.

Hijgend richtte de aanvaller zich op, streek zich het haar uit de ogen en trok zijn kleren recht. Dan bukte hij zich en raapte het tijdens de worsteling gevallen koord weer op.

Geen tien minuten later gleed hij geruisloos als een schim door de achterdeur de woning uit en verdween in de nacht.